

1961-1970 PERİYODUNDA ANKARA VE YÖRESİNDE KEDİLERDE GÖRÜLEN HASTALIKLAR

Erdoğan Ertürk*

Fikret Tanzer**

Cat diseases seemed during the period of 1961-1970 at the city of Ankara and district of Ankara

Summary Besides the 20 biopsy specimens, 300 cats were necropsied. Feline pancytopenia was found as the most widely spread viral infection, diagnosed even by the demonstration of intranuclear inclusions (41.6 %). Tuberculosis (2.7 %), rabies, toxoplasmosis, nocardiosis, actinomycosis, and pneumomycosis were rarely detected (0.7 %). Parasitic infections were, in especially examined cases, (13.3 %) and usually due to *D. caninum*, *J. pasqualei*, *T. taeniformis* (cestodes), *T. canis* and *cati* (nematodes), generalized notoedric or localized otodectic types of mange.

Nonspecific lesions, mostly of alimentary tube, included stomatitis (6.8 %) gastro-enteritis and colitis (17.1 %), colonic constipation (6.6 %), hepatic lesions (9.7 %), respiratory (20.3 %), urogenital (12.7 %), and cranio-neural system (1.3 %) changes, were not typical enough for any certain agent. Traumatic organ ruptures, internal hemorrhage, hernia, electric shock, bone fracture, and foreign body, each was the cause of death of small number of animals (total 4.7 %).

Ricket was the only systemic disorder, resulting from malnutrition, seen in two cats with typical clinical and pathological symptoms (0.7 %).

Congenital diaphragmatic aplasia, usually partial and resulted in a severe herniation of organs including stomach, spleen, large portion of liver, intestines, omentum and even colons, was seen in 5 of 300 cats (1.7 %). With this incidence, the abnormality should not be so rare as reported in the literature and by us. Internal hydrocephalus was another abnormality detected in a case.

Tumors were demonstrated in 3 cats (1.0 %) autopsied, addition to 20 biopsies. Overall incidence of neoplasms in 23 cases were as follows: 9 cancers (mostly adenocarcinomas), 2 sarcomas, 10 benign mesenchymal or epithelial neoplasms that gave 4.5 as the proportion of carcinoma/sarcoma.

Giriş

Evcil hayvanlarımızda, nevrilerine göre, günümüze kadar yapılmış yoklamalarda saptanan enfeksiyöz, paraziter, sistemik veya belir-

* A. Ü. Vet. Fak. Patolojikanatomi Kürsüsü Dr. Asistanı Ankara.

** A. Ü. Vet. Fak. Patolojikanatomi Kürsüsü Asistanı, Ankara

tilemiyen bir sebebe ilişkin çeşitli hastalıkların incelenerek, Ankara yöresinde de olsa, hayvanlarda görülen hastalıklar hakkında genel bilgiler edinmek ve gereken tedbirlerin alınmasına hizmet etmek amacıyla periyodik yayınlar yapılmasında fayda mülâhaza edildiği benzeri öncül yazılarımızda belirtilmiş bulunmaktadır (1, 6).

Aynı seriden olan bu kısa incelememizde de kedilerde saptanan hastalık olayları ve lezyonları ele alınacaktır.

Materyal ve Metod

Fakültemiz klinikleri ile dıştan otopsi için getirilen kedi karkası ve biyopsi ürünleri materyalimizi teşkil etmektedir. Metodumuz, yapılan otopsi ve histopatolojik yoklamalarda saptanan lezyonların, önceden klinisyenlerce şüphelenilen veya tanımlanan hastalıklara uygunluk dereceleri, yerleştikleri organ veya sistemleri ile anatomopatolojik karakterlerine göre klasifikasyonu ve mümkünse istatistik bir analizini yaparak sonuçlar elde etmeğe çalışmaktır.

Sonuçlar

1961-70 dahil yıllarında yapılan otopsi sayılarıyla incelenen biyopsilerin yıllara dağılımı Cetvel: 1. de gösterilmiştir.

CETVEL 1.

Yıllar	Otopsi sayısı	Biyopsi sayısı
1961	35	0
1962	45	4
1963	47	1
1964	43	3
1965	24	3
1966	29	1
1967	24	1
1968	12	0
1969	23	0
1970	18	7
Toplam: 10 yıl	300 otopsi olayı	20 biyopsi materyalidir.

Yukarda görüleceği gibi aslında çok az olan otopsi olaylarında saptanan hastalık olaylarının büyük çoğunluğunu belli bazı enfeksiyöz ve paraziter olanların teşkil ettiği Cetvel: 2. nin tetkikiyle anlaşılmaktadır.

En sık görülen Panleucopenia felis'in çok kere gastroenterit catarhal (93 olayda) veya fibrineuse (32 kedide) meydana getirdiği, mide

Çetvel 2.

Hastahklar	Olay sayısı	300 otopside % si
Enfeksiyonlar	139*	46.4
Panleucopenia felis	125	41.6
Tuberculosis	8	2.7
Kuduz	2	0.7
Nocardiose, Actinomycose, Pneumomy- cose ve Trychophytose	1 er	0.3
Parazitöz'lar	40	13.3
Taeniasis	16	5.3
Uyuz	15	5.0
Ascaridose	8	2.7
Toxoplasmose	1	0.3
Trauma'lar	14n	4.7
Dalak yırtılması	3	1.0
Karaciğer yırtılması	2	0.7
Diaphragma, uterus, rectum ve sidik kesesi yırtılması	1 er	0.3
Kanamalar (yırtılmasız)	3	1.0
Beyin, Med. spinalis, periton içi	1 er	0.3
Hernia abdominalis, Elektrik çarpması, fe- murda tam kırık, karında tel parçası	1 er	0.3
Sistemik bozukluklar (raşitizm)	2	0.7
Anomaliler	7	2.3
Congenital hernia diaphragmatica	5	1.7
Hydrocephalus internus	1	0.3
Lordosis	1	0.3

* Otopsi sırasında birden fazla hastalık veya hastahklıklı organ tesbitinde lezyonlar ayrı ayrı sayılmış ve sınıflandırılmıştır. Örneğin, enfeksiyöz hastahlıktan ölen kedide parazitlerin, anomalilerin ve diğer sebeplere ilişkin yabancı lezyon bulunduktta ayrı ayrı değerlendirilmişlerdir. Bu nedenle de olay sayısı lezyonla eşit olmayacaktır.

yangısının çok daha az şiddette olduğu, hatta bazen yalnız enteritik bozukluk şekillenebildiği, hastahğa yakalanan kedilerin çoğunlukla 6 aylık veya daha da genç yavrular olduğu, salgının en fazla sonbaharda telefata yaptığı, şekillenen enterit'e ilişkin şiddetli ishal, dahidrasyon ve emasiyasyon sonu kaşeksi ve ölüme yol açtığı, pek ender de olsa, patognomonik, intranükleer, eozinofilik, inklüzyon cisimciklerinin lieberkühn bezleri ve histiyositlerin çekirdeklerinde şekillenebildiği (2 olayda) tesbit edilmiştir. Tüberküloza ilgili lezyonlar bronkopnömoni, miliyer pnömoni veya irinli eksüdatif pleuropneumonie şekillerinde ortaya çıkmıştır. Kuduza yakalanmış kedilerde ensefalitik lezyonların şekillendiği, ancak Negri cisimciklerinin tesbit edilemediği, fakat biyolojik inokülasyon ve fluoressan antikor tekniğinden müsbet sonuç elde edildiği kaydedilmiş bulunmaktadır. Nokardiyoya ilgili purulent bronkopnömoni ve meningitis histolojik yoklamada anlaşılması ve etken bakteriyolojik kontrolde saptanabilmiştir. Çiğneme kasları arasında şekillenen granülomda actinomycose etkenlerinin saptanması ve kronik bronkopnömonide de mantarların boyanabilmeleri fungal enfeksiyonların önemine dikkati çekmektedir. Deri lezyon-

larında trycophytie mantarlarının bulunması genel uyuzdan farklı etiyojolojiyi ortaya çıkarmaktadır.

Paraziter enfeksiyonlar arasında tenyalardan *D. caninum*, *J. pasqualei*, *T. taeniformis*, nematodlardan *T. cati* ve *T. canis*, arthropodlardan genel uyuz etkeni *Notoedres cati* ile kulağa lokalize olan *Otodectes* soyları ve bir olayda da akciğerde kronik bronkopnömoni ve lenf düğümünde saptanan bozukluklarından kendilerinin görülmesi sonu toxoplasmose teşhis edilebilmiş bulunmaktadırlar.

Traumatik lezyonlarda bir özellik bulunamamasına karşılık, sistemik bir bozukluk olan raşitizmaya yakalanmış kedilerde kostokondral eklemelerde tipik düğümçükler, göğüste daralma ve uzun kemiklerde bükülmeye yumulmalar ve histolojik yoklamada kalsifikasyon bozuklukları görülmüştür. Kedilerde pek seyrek görülen doğmalık diafrağm fitıklarının literatürde iddia edildiği kadar ender olmaması gerektiği bu tip anomalinin 5 kedide bulunmasından anlaşılmaktadır (% 1.7).

Bu olaylar dışında kalan ve belli bir etiyojolojiye bağlanamayan bozukluklara 109 kedide rastlanmıştır. Bunlar arasında en sık görülenler sindirim sistemi bozukluklarıdır. Lezyon yer ve tiplerine göre stomatitler (21 kedide), gastroenterit ve kolit (53 olay), kolon konstipasyonu (19 kedide), karaciğer lezyonları (29 kedide), respiratoric (61 olay), ürogenital (38 olay), merkezi sinir sistemi (4 olay) organ ve dokularına lokalize olmuş ve buralarda çeşitli patolojik değişmelerle yangılara yol açmış bulunmaktaydılar.

Otopsi edilen kedilerden 3 ünde gizli neoplastik hastalık tesbit edilmiş (% 1) ve ölüm sebebi olmuştur. Biyopsi materyaline eklenen bu tümörlerle toplam 23 olayın 9 unun kanser ve bunun da 6 sının adenokarsinom tipinde, 2 sinin lenfosarkom ve geriye kalan 12 olayın da iyi huylu epitel ve mezodermal tümörler oldukları kanser/sarkom oranının 4.5 olduğu anlaşılmış ve öncül yayınlarımıza (5) eklenmesi gereği düşünülmüştür.

Tartışma ve Özet

Kedilerimizde ensık rastlanan hastalıklar panleucopenie, paraziter envazyonlar, gıda hijyeniyle bakım ve beslenme yetersizliklerine dayatılabilecek sindirim, solunum ve ürogenital sistem hastalıkları şeklinde sıralanmış tümörler içersinde de kanserler sarkomlardan çok daha sık bulunmuşlardır.

Literatür

- 1 - **Alibaşoğlu, M. ve Yalçiner, Ş.** (1965): 1933-61 Yılları arasında Ankara ve Yöresinde Atlarda görülen hastalıklara toplu bir bakış., A. Ü. Vet. Fak. Derg. 12: 98-111.
- 2 - **Ertürk, E.** (1960): Ankara Köpeklerinde görülen "Gençlik Hastalığı" ve Epidemiyolojisi üzerinde araştırmalar., Ibid., 7: 249-74.
- 3 - **Ertürk, E.** (1961): Yerli kedilerimizde Congenital hernia diaphragmatica., Ibid., 8: 293-97.
- 4 - **Ertürk, E. ve Bulucu, M.** (1971): 1961-70 Yılları arasında Tekirnaklılarda görülen hastalık ve tümör olayları., Ibid, (baskıda).
- 5 - **Ertürk, E., Tanzer, F. ve Bulucu, M.** (1971): Patolojikanatomi Kürsüsünde 1964-70 Yılları arasında incelenen köpek ve kedi tümörleri., Ibid, 18: 383-386
- 6 - **Pamukçu, M., ve Ertürk, E.** (1962): Ankara'da köpeklerde görülen tümör çeşitleri., Ibid, 9: 1-9.